



# Етнографічні дослідження у соціальній роботі: вивчення досвіду вразливих груп

МАСЮК ОЛЕГ ПЕТРОВИЧ

# Специфіка досліджень у соціальній роботі:

**Специфічна особливість досліджень у соціальній роботі** – це їхній прикладний характер, адже вони покликані допомогти розв'язати конкретні соціальні мікро- та макропроблеми задля піднесення соціального добробуту, досягнення ключових цілей сучасної соціальної роботи.



# Етнографія та соціальна робота

Етнографічного дослідження у соціальній роботі методи відносяться до інтерпретативної парадигми, згідно з якою реальність інтерпретується дослідниками через соціальні, політичні, культурні, економічні, етнічні та гендерні цінності.



# Social Work Ethnography

- ▶ У соціальній роботі існує давній інтерес **до етнографії**.
- ▶ Це надає соціальним працівникам потужний і унікальний засіб для отримання глибокого контекстуального розуміння точок зору та досвіду клієнтів, необхідних для ефективної практики соціальної роботи та **адвокації з урахуванням культурних особливостей**.
- ▶ Це дає можливість зрозуміти, як дуже різні культурні спільноти сприймають і реагують на загальні людські виклики, з якими щодня стикаються соціальні працівники та їхні клієнти.

[Венді Л. Хейт](#) Оксфордська енциклопедія

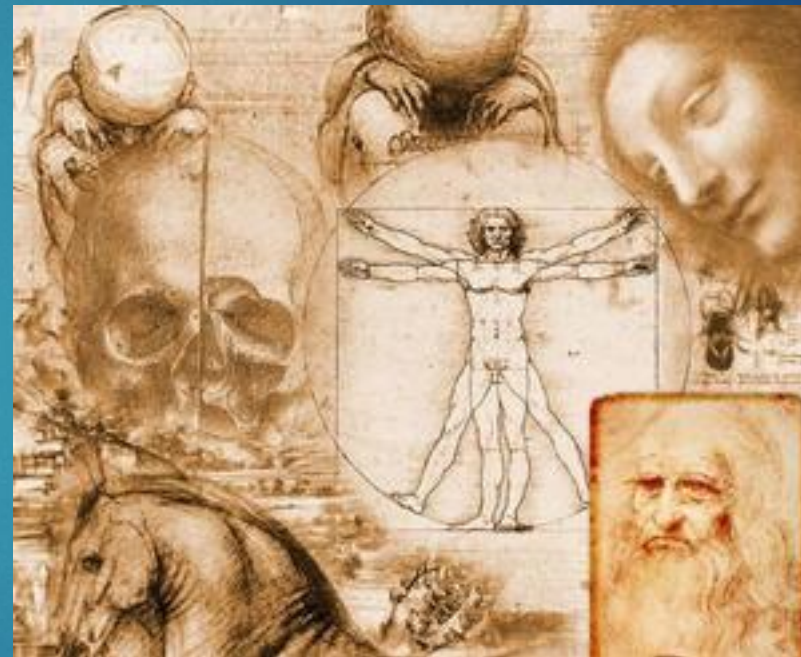


# Характеристики етнографічного дослідження у соціальній роботі:

- ▶ Етнографічне дослідження передбачає вивчення характерних для респондентів або певної соціальної/професійної групи практик у звичних для них повсякденних умовах;
- ▶ Як правило, проводиться з використанням метода «польового» спостереження, тобто включеного спостереження у природних умовах, ведення «польових нотаток» певної практики;
- ▶ Від дослідників очікують співучасті у пропонуванні змін та подекуди у впровадженні чи просуванні інновацій у політиці, програмах, інтервенціях.

# Закордонний досвід:

- ▶ У сучасній закордонній соціальній роботі поширення також набуває аутоетнографічний підхід, який є ближчим до критичної парадигми досліджень.
- ▶ Результатом такого дослідження є високо персоналізовані наративні розповіді про взаємодію дослідника з конкретними соціокультурними контекстами у прагненні дізнатись більше про явище.



# Етнографічні дослідження роботи соціальних працівників:

Етнографічне дослідження досвіду соціальних працівників із захисту дітей у Великобританії у 2011–2012 роках.

**Спостереження:** посилення вигорання під час роботи у складних умовах.

## Лембертон, Великобританія





# Етичні та методологічні проблеми етнографічних методів дослідження в соціальній роботі:

- 1) перебуванням дослідників у досліджуваному середовищі та їхньою взаємодією з іншими учасниками дослідження, наприклад, співробітниками, клієнтами, членами громад;
- 2) залученням дослідників до творення соціальних змін;
- 3) балансуванням між суб'єктивністю позиції дослідників (і водночас виразним усвідомленням тих власних цінностей, на основі яких робиться інтерпретація результатів) та вимогами до надійності результатів дослідження.



# Висновок:

- ▶ Проведення етнографічних досліджень у соціальній роботі може бути спрямоване на вивчення професійної практики й втручань соціальної роботи, середовища, в якому перебувають нинішні чи потенційні клієнти соціальної роботи, соціальних відносин у соціальній роботі, соціокультурного контексту та певного соціального досвіду.
- ▶ Такі дослідження являють собою переважно антропоцентричні та суб'єктивістські за своєю природою наукові розвідки, виконані у межах виразно означеної теоретичної концепції і цінностей дослідників.
- ▶ «Польові» спостереження, зокрема й самоспостереження, та «польові нотатки» повинні допомогти розв'язати певні соціальні проблеми задля досягнення соціального розвитку.

**Дякую за увагу!**